

A makrogazdasági és költségvetési mutatók aktuális alakulása

2016. július

© Századvég Gazdaságkutató Zrt.

A tanulmány az Országgyűlés Hivatala Költségvetési Tanács szervezete megbízásából, kizárólag a Költségvetési Tanács és a Költségvetési Bizottság részére és felhasználására készült.

Főbb megállapítások

Áprilisban az ipar teljesítménye jelentősen, 9,2 százalékkal nőtt, az építőiparé 26,6 százalékkal csökkent. Nagymértékben, 6,8 százalékkal bővült a kiskereskedelmi forgalom volumene a növekvő bérszínvonalnak köszönhetően. A foglalkoztatás tovább bővült, 635 ezerrel dolgoznak többen, mint 2010 márciusában. Eközben áprilisban a bruttó bérek 6,4, a nettó bérek 8 százalékkal haladták meg az előző év azonos időszakában mértet. Az államháztartás hiánya júniusban növekedett, ám éves szinten még így is alacsony. Júniusban ismét 0,2 százalékkal voltak alacsonyabbak a fogyasztói árak, mint egy évvel korábban.

Reálgazdaság

Az **ipar** termelése májusban ismét jelentősen, 9,2 százalékkal (munkanaphatástól megtisztítva 4,2 százalékkal) növekedett az előző év azonos időszakához képest. A két mutató közötti eltérés oka az, hogy idén májusban kettővel több munkanap volt, mint tavaly. A kedvező növekedési értékek arra utalnak, hogy az ipar év eleji megtorpanása átmeneti lehetett, és az év további szakaszában dinamikus növekedés várható. Májusban a nyers adatok szerint az ipar a tavalyinál úgy belföldre (5,2 százalék), mint külföldre (8,7 százalék) többet tudott értékesíteni. A jelentős súlyú feldolgozóipar kibocsátása az átlagosnál is jobban, 9,7 százalékkal növekedett. A kiemelt ágazatok összes szerződésállománya 5,7 százalékkal volt nagyobb, mint egy éve, míg az új rendelések volumene mindössze 1,2 százalékkal növekedett.

Az **építőipar** teljesítménye májusban is jelentősen, 26,6 százalékkal elmaradt az egy évvel korábbitól, bár a csökkenés mértéke az előző két havinál némileg kisebb volt, az előző hónaphoz képest pedig minimális, 0,8 százalékos növekedés történt. A tavalyi májusi értékhez képesti visszaesést továbbra is az erős bázis és az uniós források átmeneti kiesése okozza. Ezt jelzi az is, hogy a csökkenés elsősorban az egyéb építményekhez köthető (43,8 százalék), míg az épületek építése ennél kisebb mértékben, 4,4 százalékkal zsugorodott. Az új szerződések értéke mindkét főcsoportban meghaladja az egy évvel korábbit: az épületek esetében 21,6, míg az egyéb építmények esetében 11,1 százalékkal. A növekedés így összesen 15 százalékos. Az új szerződések értékének növekedéséhez egyaránt hozzájárulhatott az uniós támogatások beindulása, valamint a Családi Otthonteremtési Kedvezmény. Az erős bázis miatt azonban a teljes szerződésállomány még így is 10,5 százalékkal kisebb, mint tavaly, annak ellenére is, hogy az épületekre vonatkozó szerződések volumene 58 százalékkal nőtt.

A **kiskereskedelmi forgalom** áprilisban 5 százalékkal (naptári hatástól megtisztítva 6,7 százalékkal), míg a KSH első becslése alapján májusban 6,8 százalékkal (naptárhatástól szűrve 5,7 százalékkal) bővült az előző év azonos időszakához képest. Az áprilisi két index eltérésének legfőbb magyarázata a húsvéthatás. Májusban a naptárhatástól megtisztított adatok szerint kiemelkedő bővülés volt megfigyelhető az üzemanyag-kiskereskedelemben az előző év azonos időszakához képest (9 százalék), aminek fő magyarázata az olajárak mérséklődése. Az élelmiszer- és élelmiszer jellegű vegyes kereskedelmi üzletekben 4,4 százalék, a nem élelmiszer-kiskereskedelmi üzletekben pedig 6,8 százalék a bővülés mértéke. Mindezek alapján továbbra is tartós növekedésre számítunk a kiskereskedelemben, amelyhez jelentősen hozzájárul a növekvő bérszínvonal.

A **munkaerőpiac** helyzete 2016 májusában tovább javult. A foglalkoztatottak szezonálisan kiigazított száma 9 ezer fővel emelkedett áprilishoz képest. Az aktívak szezonálisan kiigazított száma egy hónap

alatt, kis mértékben 2 ezer fővel bővült. Mindezek eredőjeként a munkanélküliség szezonálisan kiigazított rátája 5,5 százalékra csökkent. A 2016 májusában mért 250 ezer munkanélküli a 2012 márciusi csúcs érték kevesebb, mint fele. A munkanélküliség ráta legutóbb 2003 negyedik negyedében volt ilyen alacsony szinten. Az aktivitási ráta azóta közel 7, míg a foglalkoztatási ráta 6,5 százalékponttal növekedett, amelynek következtében a foglalkoztatottak száma 2003 negyedik negyedéve óta 360 ezerrel, míg a mélypont 2010 márciusa óta 635 ezerrel bővült. Az április intézményi statisztikák alapján az alkalmazottak szezonálisan kiigazított száma 13 ezer fővel emelkedett, amelyen belül a versenyszektorban és a közszférában 5-5 ezer fővel, míg a nonprofit szektorban 3 ezer fővel nőtt a foglalkoztatás. A bruttó bérek áprilisban 6,4, míg a nettó bérek 8 százalékkal nőttek éves szinten, részben a közszféra bérrendezéseinek és a személyi jövedelemadó csökkentésének köszönhetően.

Költségvetési helyzet

Az **államháztartás** központi alrendszere az év első felében 402,1 milliárd forintos hiányt halmozott fel. Az első hat hónapban a központi költségvetés 514,9 milliárd forintos deficittel, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai 47,2, az elkülönített állami pénzalapok pedig 65,6 milliárdos szuficittel zártak. A legfrissebb, júniusi hiány önmagában 388,9 milliárd forintot tett ki, ami jelentős növekedést jelent mind az elmúlt hónapok, mind a megelőző év azonos időszakához viszonyítva. A központi alrendszer hatodik havi egyenlegét – így a kiadásnövekedést- az adósságszolgálattal kapcsolatos kamatfizetések éven belüli eltérő lefutásával és a 2014-2020-as uniós programok kifizetések megindulásával magyarázhatjuk. A Nemzetgazdasági Minisztérium tájékoztatása szerint maastrichti módszertannal kalkulált, 2 százalékos GDP-arányos hiánycél továbbra is reális és tartható.

Az **Európai Bizottság** előterjesztette a 2017. évi uniós költségvetés tervezetét. A testület a lisszaboni szerződés szellemében több forrást biztosítana a gazdasági növekedés elősegítésére, a munkahelyteremtésre és a versenyképesség fokozására. Európa új kihívásainak megoldása érdekében többletforrások jutnak az uniós külső határainak védelmére, az EU-n belüli és kívüli biztonsági intézkedésekre, a menekültek befogadására és integrációjára, valamint a migráció kiváltó okainak kezelésére is.

Monetáris folyamatok

Júniusban tovább folytatódott a defláció, melynek mértéke az előző év azonos időszakához képest 0,2 százalék. A deflációt elsősorban az alacsony külső inflációs környezet, néhány élelmiszer árának nagymértékű csökkenése, az alacsony olajár, valamint az energiaárak viszonylagos változatlansága okozta. Júniusban az élelmiszerek ára 0,4 százalékkal, míg a háztartási energia ára 0,1 százalékkal mérséklődött: a korábbi rezsicsökkentés hatása már a bázisba került, a hatósági áras energia az elmúlt évben sem olcsóbb, sem drágább nem lett. A tartós fogyasztási cikkek ára 0,7 százalékkal, a szeszesitalok és dohányárak ára 1,9 százalékkal, míg a szolgáltatások ára 1,6 százalékkal növekedett. A járműüzemanyag ára 10,4 százalékkal csökkent az előző év azonos időszakához képest. A jegybank kommunikációja alapján az alapkamat további csökkentése egyelőre nem várható. Az infláció jövőbeni pályáját jelentősen befolyásolja az olaj árának alakulása. Az infláció továbbra is elmarad a 3 százalékos céltól, és az MNB előrejelzései szerint 2018 első félévében ér csak annak közelébe.